

MEDEZEGGENSCHAP MVO MODELCODE

1 Februari 2011

Inleiding

- Deze modelcode (“MVO Modelcode”) kan als richtlijn worden gebruikt door medezeggenschapsorganen in het overleg met de ondernemer over maatschappelijk verantwoord ondernemen (“MVO”) ten einde goede spelregels vast te leggen met betrekking tot het ontwikkelen van MVO-beleid en de uitvoering daarvan.
- Deze MVO Modelcode is vooral geschreven met het oog op grote internationaal opererende ondernemingen, vaak beursfondsen.¹
- Deze MVO Modelcode kan ook door andere (grote) ondernemingen en bedrijven in het midden en kleinbedrijf worden gebruikt als richtsnoer voor het te voeren overleg met de ondernemer over MVO. Daar waar nodig kan de toepassing worden beperkt tot de bepalingen die in de specifieke situatie van het bedrijf toepasselijk zijn.
- Deze MVO Modelcode kan ook in de vorm van een convenant ex artikel 32 Wet op de ondernemingsraden (“WOR”) worden opgesteld tussen een medezeggenschapsorgaan en de ondernemer, of worden ingevoegd in een bestaand convenant.
- Het is de intentie dat deze MVO Modelcode in overleg met het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie (“EL&I”), de Sociaal-Economische Raad (“SER”) en vertegenwoordigers van bestuurders, commissarissen en medezeggenschap zal gaan functioneren als code voor het formuleren van het MVO-beleid van de onderneming en de implementatie daarvan. Een dergelijke code zal naast de hierboven genoemde partijen in de toekomst mogelijk ook andere belanghebbenden bij de onderneming betrekken. Het is daarom van belang dat de partijen de contouren van de MVO Modelcode nu goed bepalen en ervaring gaan opdoen met het functioneren van deze MVO Modelcode in de praktijk.
- De Stichting Multi Nationale Ondernemingsradenoverleg (“Stichting MNO”)² zal jaarlijks een onderzoek doen bij haar deelnemers om in kaart te brengen in hoeverre zij deze MVO Modelcode toepassen (*monitoringfunctie*). Stichting MNO zal de resultaten van haar onderzoek aan vertegenwoordigers van bestuurders, commissarissen en medezeggenschap, alsook aan EL&I en de SER rapporteren. De resultaten zullen vervolgens ook op de MNO website worden gepubliceerd.³ Naar aanleiding van de resultaten kan de Stichting MNO besluiten aanpassingen in de MVO Modelcode in te voeren.
- Ten aanzien van terminologie en competentiebeschrijvingen van de verschillende actoren, zoals het bestuur, de commissarissen en de medezeggenschap, is in deze MVO Modelcode aansluiting gezocht bij de WOR, Boek 2 Burgerlijk Wetboek (“BW”) en bij de Nederlandse Corporate Governance Code (thans: de “Code Frijns”).

1. Begrippenkader

1.1

Onder ‘MVO’ wordt verstaan: het streven van de onderneming om met haar bedrijfsactiviteiten meerwaarde te creëren in elk van de drie dimensies *People, Planet, & Profit*, zoals die door de SER zijn beschreven in zijn advies ‘De Winst van Waarden’ en die bij elke bedrijfsbeslissing in beschouwing dienen te worden genomen.⁴

1.2

¹ In beginsel is deze MVO Modelcode geschreven voor de medezeggenschapsorganen van multinationale ondernemingen die deelnemen in Stichting MNO (de ‘MNO Deelnemers’). Zie: <http://www.stichting-mno.nl/>.

² Zie: <http://www.stichting-mno.nl/>.

³ Naast publicatie van het jaarlijks onderzoek, zal op de MNO website ook een pagina worden aangemaakt voor vragen met betrekking tot de modelcode. De antwoorden zullen daar ook worden gepubliceerd zodat deze voor een ieder toegankelijk zullen zijn. Hiermede wordt beoogd een ‘lerend netwerk’ te creëren met betrekking tot het gebruik van deze modelcode.

⁴ Het SER rapport ‘De winst van waarden’, No. 11, 15 December 2010, pp. 17-18, beschrijft MVO op deze wijze.

Onder ‘**onderneming**’ wordt verstaan: een onderneming in de zin van artikel 1 van de WOR dan wel indien aanwezig of waar dat beter past in de context van de bepaling: de rechtspersoon die de holding is van de (internationale) groep van bedrijven die tezamen de onderneming vormen (holdingvennootschap).⁵ Indien de holdingvennootschap van een onderneming niet in Nederland zetelt, wordt onder holdingvennootschap verstaan: de Nederlandse rechtspersoon die de functie vervult van (tussen)holding ten aanzien van een deel van de internationale groep van bedrijven die tezamen de onderneming vormen.

1.3

Onder ‘**bestuur**’, ‘Raad van Bestuur’ en ‘bestuurder’ wordt verstaan: de statutaire raad van bestuur van de onderneming, respectievelijk elk lid daarvan.

1.4

Onder ‘**Raad van Commissarissen**’ en ‘commissaris’ wordt verstaan: de statutaire raad van commissarissen van de onderneming, respectievelijk elk lid daarvan.

1.5

Onder ‘**Medezeggenschapsorgaan**’ wordt verstaan: de Centrale Ondernemingsraad indien die er is en anders de relevante (groeps-, of gemeenschappelijke) ondernemingsraad of ondernemingsraden.

1.6

Onder ‘**MVO Plan**’ wordt verstaan: de MVO strategie en het MVO beleid van de onderneming, alsook de implementatie daarvan met betrekking tot de activiteiten van de gehele onderneming, daaronder begrepen zowel de Nederlandse - als de buitenlandse bedrijfsonderdelen en - activiteiten. Het MVO Plan bevat drie onderdelen: (i) een plan voor de korte termijn met de concrete ambities en het implementatiebeleid voor het komende boekjaar (dit wordt jaarlijks bijgesteld); (ii) een plan voor de middellange termijn dat de ambities en het implementatiebeleid bevat voor de komende vijf boekjaren (dit wordt eenmaal in de vijf jaar vernieuwd); en een plan voor de lange termijn dat de ambities en het implementatiebeleid bevat voor de komende 20 jaar (indien nodig wordt dit eenmaal in de vijf jaar aangepast tegelijk met het middellange termijn MVO Plan). Alle ambities worden in het MVO Plan schriftelijk vastgelegd en worden voor zover mogelijk geconcretiseerd en gekwantificeerd. Annex I bevat een niet-limitatieve lijst met onderwerpen die in het MVO Plan kunnen worden opgenomen.

1.7

Onder ‘**eigen visie**’ van het Medezeggenschapsorgaan wordt verstaan: de visie van het Medezeggenschapsorgaan, op grond waarvan zij voor zichzelf bepaalt in welke mate MVO van strategisch belang is of zou kunnen zijn voor de onderneming (binnen de sector waarin deze opereert) en de vertaling daarvan naar de concrete werkzaamheden die in de onderneming worden uitgevoerd en de gewenste wijze van werken, een en ander te bezien in de (internationale) context waarbinnen de onderneming opereert.⁶

2. Verantwoordelijkheid voor MVO

2.1

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van het MVO Plan.⁷ Niettegenstaande deze collectieve verantwoordelijkheid van de Raad van Bestuur, wijst hij een van zijn leden aan als primair verantwoordelijke en als eerste aanspreekpunt met betrekking tot het MVO Plan, hierna: de ‘**MVO Bestuurder**’.⁸ De MVO Bestuurder is ook verantwoordelijk voor het regelmatig uitvoeren van een zogeheten ‘*stakeholder mapping*’, dat wil zeggen dat de MVO

⁵ Dat zal meestal de rechtspersoon zijn die de (geconsolideerde) jaarrekening en het jaarverslag publiceert.

⁶ In andere woorden: welk bedrijfsbelang is er mee gediend dat de onderneming haar processen heroriënteert teneinde deze te verduurzamen? En ook: op welke wijze hebben maatschappelijke trends impact op de onderneming, maar ook: op welke wijze beïnvloedt de onderneming de maatschappelijke trends? Welke *stakeholders* zijn belangrijk voor het bedrijf en in hoeverre treedt de onderneming daarmee in overleg?

⁷ Dit sluit aan bij Principe II.1 van de Frijns Code.

⁸ *Best practice* zoals uit 2010 MNO-Nyenrode onderzoek naar voren kwam.

Bestuurder nagaat welke belanghebbenden de onderneming heeft en in hoeverre deze in overleg met de MVO Bestuurder en andere bedrijfsvertegenwoordigers willen treden over het MVO Plan.

2.2

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het adviseren, overleggen en goedkeuren het MVO Plan.⁹ Niettegenstaande deze collectieve verantwoordelijkheid, wijst de raad wijst een van zijn leden aan als primair verantwoordelijke commissaris(sen) en eerste aanspreekpunt aangaande aangelegenheden met betrekking tot het MVO Plan, hierna: de 'MVO Commissaris'.¹⁰

2.3

Het Medezeggenschapsorgaan is verantwoordelijk: (i) voor het formuleren van een eigen visie van de medezeggenschap op het MVO-beleid van de onderneming, op basis waarvan het Medezeggenschapsorgaan zijn eigen oordeel kan vormen over het aan hem door de Raad van Bestuur voorgelegde voorgenomen MVO Plan, (ii) om adviezen te geven en overleg te plegen ten aanzien van het voorgenomen MVO Plan,¹¹ (iii) de implementatie van het MVO Plan in de onderneming te ondersteunen en te monitoren en (iv) de werknemers te stimuleren ideeën te genereren ten aanzien van MVO. Het Medezeggenschapsorgaan wijst één of meerdere van haar leden aan als primair verantwoordelijk(en) en eerste aanspreekpunt aangaande aangelegenheden betreffende de visie van de medezeggenschap op MVO en/of het MVO Plan, hierna: de 'MVO Medezeggenschapsfunctionaris'. Het Medezeggenschapsorgaan als geheel zal zich beijveren om de MVO Bestuurder en MVO Commissaris te ondersteunen in de implementatie van het MVO Plan in de onderneming.

3. Het MVO Plan - adviesrecht medezeggenschap

3.1

Het MVO Plan wordt jaarlijks uiterlijk een maand voor het einde van het lopende boekjaar door de Raad van Bestuur gepubliceerd op de website van de onderneming.

3.2

Jaarlijks wordt een concept voor het voorgenomen MVO Plan uiterlijk zes maanden voor afloop van het boekjaar door de MVO Bestuurder op verzoek van de Raad van Bestuur aan het Medezeggenschapsorgaan gepresenteerd en daarover wordt minimaal in één overlegvergadering¹² overleg gepleegd. Indien de Raad van Bestuur verzuimt een MVO Plan op te stellen kan het Medezeggenschapsorgaan de Raad van Bestuur in een overlegvergadering een nadere termijn stellen voor het aanleveren van het concept MVO Plan; het Medezeggenschapsorgaan kan te allen tijde daartoe een initiatiefvoorstel (artikel 23 lid 3 WOR) doen omtrent het MVO Plan.

3.3

Het Medezeggenschapsorgaan bespreekt het concept MVO Plan met de andere relevante medezeggenschapsorganen binnen de onderneming en, indien gewenst en relevant, met de MVO stafafdeling van de onderneming, andere interne en externe experts, vakbonden, interne bedrijfsnetwerken of externe belangengroeperingen.¹³ Ook bespreekt het Medezeggenschapsorgaan het concept MVO Plan, indien gewenst, met de MVO Commissaris.

3.4

⁹ Dit sluit aan bij Principe III.1 van de Frijns Code.

¹⁰ *Best practice* zoals uit 2010 MNO-Nyenrode onderzoek naar voren kwam. Daarnaast kan het Medezeggenschapsorgaan advies vragen aan de Raad van Commissarissen of ieder lid daarvan als bedoeld in artikel 16 WOR. Dat sluit ook aan bij Best Practice Provisions III.1.9 en III.4.1.(g) van de Code Frijns.

¹¹ *Best practice* zoals uit 2010 MNO-Nyenrode onderzoek naar voren kwam.

¹² Ex artikelen 23 en 24 WOR. Desgewenst kan de tijdsplanning worden aangepast aan de presentatie van de 'business planning'. Het verschaffen van het MVO Plan loopt parallel met de informatieverschaffing aan de ondernemingsraad ex de artikelen 31a, 31b, 31c en 31d WOR.

¹³ *Best practice* als uit 2010 MNO-Nyenrode onderzoek naar voren kwam.

Het Medezeggenschapsorgaan wordt door de Raad van Bestuur in de gelegenheid gesteld om te adviseren over het voorgenomen concept MVO Plan, conform het bepaalde in artikel 25 WOR.¹⁴ Het advies wordt aan de Medezeggenschapsraad gevraagd op een zodanig tijdstip dat het van wezenlijke invloed kan zijn op het voorgenomen MVO Plan. Het advies van het Medezeggenschapsorgaan zal zo concreet mogelijk worden geformuleerd en tijdig met de Raad van Bestuur en desgewenst met de Raad van Commissarissen worden gecommuniceerd.

3.5

Het MVO Plan wordt vastgesteld door de Raad van Bestuur maar behoeft steeds de voorafgaande goedkeuring van de Raad van Commissarissen.¹⁵

4. MVO Jaarverslag

4.1

De onderneming publiceert jaarlijks op haar website een MVO Jaarverslag.¹⁶ Het MVO Jaarverslag wordt geacht onderdeel uit te maken van het jaarverslag als bedoeld in artikel 2:391 BW en kan daarin desgewenst worden geïntegreerd.¹⁷ Het MVO Jaarverslag is opgesteld - naar keuze van de onderneming: volgens de richtlijnen van het *Global Reporting Initiative*¹⁸ of volgens Richtlijn 400 uitgebracht door de Raad voor de Jaarverslaggeving en de daarbij behorende Handreiking, zoals deze richtlijnen van tijd tot tijd luiden.¹⁹ De hoofdlijnen van het MVO Jaarverslag zullen steeds voorafgaand aan publicatie met het medezeggenschapsorgaan in een overlegvergadering ex artikel 24 WOR worden besproken²⁰.

4.2

Het MVO Jaarverslag wordt door externe deskundigen gecontroleerd en vermeldt op nauwkeurige wijze: (i) welke maatstaf is gebruikt door de externe deskundige in het controleproces; (ii) per onderdeel van het MVO Jaarverslag: hoe en met welke mate van diepgang de inhoud van het MVO Jaarverslag is gecontroleerd; (iii) eventuele aanbevelingen van de externe deskundigen; en (4) de naam van de externe deskundigen.²¹

4.3

Het Medezeggenschapsorgaan zorgt ervoor dat jaarlijks aan het MVO Jaarverslag een paragraaf wordt toegevoegd inhoudende een reactie van het Medezeggenschapsorgaan op het MVO-beleid van de onderneming en de implementatie daarvan.

4.4

De onderneming publiceert op haar website actuele ontwikkelingen die betrekking hebben op het MVO Plan of de uitvoering daarvan. Zij verschaft daarbij ook informatie aangaande MVO-gerelateerde geschillen en problemen met belanghebbenden.²²

5. Structurering MVO in de taken van de medezeggenschap

¹⁴ Gewezen zij ook op het recht van het Medezeggenschapsorgaan om ongevraagd advies uit te brengen eventueel met aansluitend een voorstel conform artikel 23 lid 3 WOR (initiatiefrecht).

¹⁵ Dit sluit aan bij de Principes II.1 en III.1 en *best practice* bepalingen II.1.2 en III.1.6 van de Frijns Code.

¹⁶ De Frijns Code schrijft voor dat het bestuur over de MVO strategie aan de aandeelhouders rapporteert. Artikel 2: 391 BW schrijft voor dat ondernemingen in hun jaarverslag melding doen van werknemers- en milieuaspecten van de (wereldwijde) bedrijfsactiviteiten. Richtlijn 400 van de Raad voor de Jaarverslaggeving en de daarbij behorende Handreiking geven een toelichting op de maatschappelijke informatie die een onderneming dient op te nemen in haar jaarverslag. Deze bepaling in de MVO Modelcode sluit daar op aan.

¹⁷ Integratie werd enkele malen genoemd in het 2010 MNO-Nyenrode onderzoek als *best practice*.

¹⁸ Waarbij zoveel mogelijk relevante sector supplementen en thema supplementen worden gevolgd. Zie www.globalreporting.org.

¹⁹ *Best practices*. Zie de tekst van Richtlijn 400 (versie 2009) en de 'Handreiking voor Maatschappelijk verslaggeving' (versie 2003) op de website van de Raad voor de Jaarverslaggeving: <http://www.rjnet.nl/RJ/Richtlijnen/Handreiking+MVO/default.aspx>.

²⁰ Bij voorkeur wanneer ook de werkzaamheden en resultaten van de onderneming als verstrekt aan het Medezeggenschapsorgaan als bedoeld in artikel 31a WOR worden besproken.

²¹ *Best practices*: zie de 'Assurance Standards' zoals gebruikt door de accountantskantoren voor maatschappelijke jaarverslaggeving en zie de 'Application Levels' die bij het GRI voor maatschappelijke verslaggeving worden gehanteerd.

²² Het is van belang voor kredietverschaffers, investeerders (dat is ook in lijn met het effectenrecht), duurzaamheidsindexen, consumenten en NGOs om over *up-to-date* informatie te beschikken.

5.1

Indien de onderneming met het Medezeggenschapsorgaan een zogenaamd statuut of convenant ex artikel 32 WOR heeft gesloten (een “Ondernemingsovereenkomst”), is het aan te bevelen om daarin naar deze MVO Modelcode te verwijzen en te bepalen dat deze code tussen partijen zal gelden dan wel tenminste het adviesrecht van het Medezeggenschapsorgaan betreffende het MVO Plan als verwoord in bepaling 3 van deze MVO Modelcode, expliciet in de Ondernemingsovereenkomst op te nemen.

5.2

De in deze MVO Modelcode genoemde partijen zullen deze MVO Modelcode aanbieden aan de SER om net als het Voorbeeldreglement Ondernemingsraden van de SER tot verspreiding daarvan te komen naar de betreffende Medezeggenschapsorganen.

5.3

De in deze MVO Modelcode genoemde partijen zullen zich er sterk voor maken dat: (i) artikel 28 van de WOR wordt aangepast in die zin dat daarin in de toekomst uitdrukkelijk wordt vermeld dat de ondernemingsraad MVO zal bevorderen; (ii) artikel 25 WOR wordt aangepast teneinde het adviesrecht ook expliciet te laten gelden ten aanzien van het MVO Plan; en (iii) artikel 31 WOR wordt aangepast opdat daarin expliciet wordt bepaald dat het informatierecht ook ten aanzien van het MVO Plan geldt.²³

5.4

De in deze MVO Modelcode genoemde partijen zullen zich er sterk voor maken dat het Medezeggenschapsorgaan een wettelijk recht krijgt om te spreken in de algemene vergadering van aandeelhouders ten aanzien van (i) het MVO Plan; en/of (ii) zijn reactie als vermeld in bepaling 4.3 van deze MVO Modelcode toe te lichten.²⁴

6. Conflicten met belanghebbenden gerelateerd aan MVO

6.1

Iedere belanghebbende bij het MVO-beleid van de onderneming zal in eerste instantie contact zoeken met de MVO Bestuurder, de MVO Commissaris, de MVO stafafdeling of de MVO Medezeggenschapsfunctionaris om een oplossing te zoeken voor klachten die daarmee verband houden. In geval een belangrijke klacht wordt ontvangen door een of meer van de genoemde personen (de MVO Bestuurder, de MVO Commissaris, de MVO stafafdeling en/of de MVO Medezeggenschapsfunctionaris), zal deze de andere betrokken MVO verantwoordelijken informeren. In gezamenlijk overleg zal worden bekeken in hoeverre de MVO Bestuurder, de MVO Commissaris, de MVO stafafdeling en/of de MVO Medezeggenschapsfunctionaris, desgewenst een rol kunnen spelen in het adresseren van de klacht en het vinden van een passende oplossing. Ten aanzien van kleinere en frequente klachten zal de MVO Bestuurder een klachtenrapportage laten opstellen en die met de MVO Commissaris, de MVO stafafdeling en de MVO Medezeggenschapsfunctionaris bespreken.

6.2

Iedere belanghebbende bij het MVO beleid van de onderneming, die er niet in slaagt om volgens het bepaalde in deze MVO Modelcode tot een passende oplossing te komen, kan zich wenden tot het Nationaal Contactpunt in Den Haag.²⁵ In dat geval zullen de MVO Bestuurder, de MVO Commissaris, de MVO stafafdeling en de MVO Medezeggenschapsfunctionaris terstond daarvan op de hoogte moeten worden gesteld.

²³ Deze wijzigingen zouden kunnen worden meegenomen in de Nota die het Ministerie van Sociale Zaken thans (2010/2011) in voorbereiding heeft voor de Tweede Kamer met betrekking tot de WOR en de mogelijke acties die daaruit zullen volgen. Desgewenst kunnen hierin de artikelen 25, 28 en 31 worden besproken in die zin dat wordt voorgesteld deze aan te passen om MVO daarin een plaats te geven.

²⁴ Dit is in de lijn van het spreekrecht dat de ondernemingsraad heeft ten aanzien van art. 2: 107a BW-besluiten; besluiten om bestuurders en commissarissen te benoemen, te schorsen en te ontslaan; en het beloningsbeleid aangaande bestuurders (zie de artikelen 2:107a(3), 2:134a(1), 2:135(2), 2:144a(1), 2:158(4) BW).

²⁵ Dat is de instantie waar belanghebbenden klachten kunnen neerleggen over ondernemingen die volgens deze belanghebbenden in strijd met de OESO Richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen handelen. Zie website www.oesorichtlijnen.nl.

7. Over deze modelcode

7.1

Deze MVO Modelcode kan worden toegepast vanaf 1 maart 2011.

7.2

De toepassing van deze MVO Modelcode wordt aanbevolen voor alle ondernemingen waarvoor de Nederlandse *Corporate Governance Code* geldt (zoals deze van tijd tot tijd zal luiden). Via een 'pas toe of leg uit' verklaring kan de onderneming aangeven of zij deze MVO Modelcode volgt. Dat kan op de website van de onderneming en/of in aansluiting op de *corporate governance* verklaring van het bestuur in het jaarverslag.²⁶

7.3

Deze MVO Modelcode kan worden aangehaald als de 'Medezeggenschap MVO Modelcode'.

7.4

Deze MVO Modelcode bevat een Annex I 'Niet-limitatieve lijst van onderwerpen voor het MVO Plan' en een Annex II 'Lijst met procedurele overwegingen inzake MVO', welke annexen onderdeel uitmaken van

²⁶ Zie Code Frijns, Preambule onder 13. Ten aanzien van de Code Frijns is het zo dat deze is aangewezen bij Koninklijk Besluit d.d. 3. december 2009 (Staatscourant 2009, nr. 18499) op basis van artikel 2:391(5) BW (zie: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2009-18499.html>). Dat is ook denkbaar voor deze modelcode.